

الشمس
الحرمان
الحرمان

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

سرشناسه: میرخلیلی، سید محمود، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور: حقوق کیفری عمومی / سید محمود میرخلیلی.
مشخصات نشر: قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۶۰۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۳۰۴-۳
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه .
موضوع: حقوق جزا
موضوع: حقوق جزا (فقه)
رده بندی کنگره: K۵۱۰۵/۴/م۹ح۷ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی: ۳۴۵
شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۰۶۰۲۷

حقوق كیفری عمومی

سید محمود میر خلیلی

مرکز بین المللی
ترجمہ و نشر المصطفیٰ ﷺ

حقوق کینفری عمومی

مؤلف: سید محمود میرخلیلی

چاپ اول: ۱۳۹۴ اش / ۱۴۳۷ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۲۷۰۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

- قم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸. تلفکس: ۰۲۵-۳۷۱۳۹۳۰۵-۹
- قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵-۳۲۱۳۳۱۴۶
- قم، مجتمع ناشران، طبقه سوم واحد ۳۰۸. تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۲۴۰۲

pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت افراد متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه‌چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آن‌ها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد.

در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند. «جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است. «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ» با قدردانی و سپاس از فاضل ارجمند جناب آقای سید محمود میرخلیلی مؤلف کتاب حقوق کیفری عمومی و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

مقدمه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

قرآن، به قلم و آنچه از آن تراوش نماید، سوگند یاد کرده و علم را به ذات خود شرافتمند و فخیم دانسته و از باب تا محراب، کائنات را سراسر، میدان حضور علم و عالم و معلوم خوانده است. از این رو حقیقت‌مداری اصیل‌ترین و زیباترین راز هستی و حقیقت‌طلبی، ماندگارترین و برترین گرایش آدمی است. داستان پر رمز و راز حقیقت‌جویی بشر، سرشار از تکاپوی مجاهدان و عالمانی است که در مصاف بین حق و باطل، سربلندی و شرافت ذاتی حق را نمایان ساخته‌اند.

علم برخاسته از سیرت پاک و عقل سلیم، در پرتو انوار آسمانی وحی، هم کمال انسانی، عظمت روحی و تعالی معنوی به انسان بخشیده، فکر، اندیشه و خیال او را به پرواز درمی‌آورد و هم سعادت جامعه را تأمین کرده و سطح آن را به جامعه‌ای نمونه و پیشرو ارتقا می‌بخشد.

انقلاب سراسر نور اسلامی ایران اعتلای کلمة الله و برپایی تمدن جهانی اسلام را فراروی بشر قرار داده و فروپاشی و افول تمدن‌های پوشالی مادی را

نوید داده است و با اندیشه فقهاتی در اداره حکومت و نظریه مترقی «ولایت فقیه»، طرازی از مسئولیت‌ها و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه و روحانیت را عرضه کرد که امید و نشاط را برای تمام آزادی‌خواهان و حق‌طلبان سراسر جهان به ارمغان آورده است. در این راستا، رهبر فرزانه انقلاب (مدظله)، بر حرکت فراگیر و بسیج همه توانمندی‌ها و اراده‌ها جهت تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم و تحول در علوم انسانی و نیز یافتن راه‌های میان‌بر و دانش‌افزا تأکید ورزیده‌اند.

جامعه المصطفی ﷺ العالمیه، نمادی درخشان از این رسالت جهانی و همت بین‌المللی انقلاب اسلامی است که بار مسئولیت تربیت مجتهدان، عالمان، محققان، متخصصان، مدرسان، مبلغان، مترجمان، مربیان و مدیران پارسا، متعهد و زمان‌شناس را بر دوش داشته و با تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی و قرآنی و گسترش مبانی و معارف اسلامی، به نشر و ترویج اسلام ناب محمدی ﷺ و معارف بلند و تابناک مکتب اهل بیت علیهم‌السلام همت می‌گمارد.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ نیز که مهم‌ترین و گسترده‌ترین مجموعه پژوهشی المصطفی ﷺ است، بومی‌سازی و بازتولید اندیشه دینی معاصر متناسب با نیازها و اقتضائات عرصه بین‌الملل، تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی، گشودن افق‌های نوین فکری و معرفتی در دنیای معاصر، پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات فکری و معرفتی مخاطبان و تأمین و تدوین متون و منابع درسی و کمک‌درسی، به‌ویژه با رویکرد اسلامی‌سازی علوم و پشتیبانی علمی از فعالیت‌های سازمانی المصطفی ﷺ را از جمله مأموریت‌ها و رسالت‌های خود می‌داند.

اثر علمی پیش روی نیز که به همت مؤلف محترم جناب آقای سید محمود میرخلیلی برای دوره کارشناسی ارشد رشته حقوق به عنوان متن آموزشی تهیه و

تدوین شده است، در چارچوب اهداف جامعه المصطفی ﷺ، مبتنی بر نیازهای بین‌المللی صورت پذیرفته و در اختیار خوانندگان محترم قرار گرفته است. در پایان ضمن ارج نهادن به تلاش‌های خالصانه مؤلف محترم، از دست‌اندرکاران محترم آماده‌سازی و انتشار این اثر ارزشمند، به‌ویژه همکاران محترم انتشارات المصطفی ﷺ و همه عزیزانی که در تدوین و نشر آن نقش داشته‌اند، قدردانی و سپاس به عمل می‌آید.

با احترام

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

فهرست

مقدمه	۲۷
فصل اول: مفاهیم، گستره و منابع حقوق کیفری	۳۱
مفاهیم	۳۲
۱. مفهوم و ماهیت حقوق کیفری	۳۲
۲. مفهوم جرم و بزه کاری	۳۶
۳. مفهوم و گستره جرم در حقوق کیفری اسلام	۴۱
یک تقسیم کلی از جرم	۴۴
منابع حقوق کیفری	۴۶
۱. منابع حقوق کیفری اسلام	۴۶
الف) قرآن	۴۶
ب) سنت	۴۷
ج) اجماع	۴۹
د) عقل	۵۰
ه) قیاس	۵۱
و) استحسان	۵۱
ز) مصالح مرسله	۵۲
ح) سدّ ذرایع	۵۳
۲. منابع حقوق کیفری ایران	۵۵

۵۶	الف) منابع الزامی حقوق کیفری
۵۶	یکم. قانون
۵۷	دوم. آرای وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور (رویه قضایی به معنای خاص)
۵۸	سوم. منابع معتبر فقهی
۶۰	ب) منابع ارشادی حقوق کیفری
۶۰	یکم. رویه قضایی (به معنای عام)
۶۲	دوم. دکترین یا عقیده علمای حقوق
۶۲	سوم. عرف و عادت
۶۷	فصل دوم: جایگاه، اهداف و تقسیمات حقوق کیفری
۶۷	جایگاه و اهمیت حقوق کیفری
۷۰	ویژگی‌های قواعد حقوق کیفری
۷۰	۱. الزامی بودن
۷۱	۲. ضمانت اجرا
۷۲	۳. کلی و عام بودن قواعد کیفری
۷۳	اهداف حقوق کیفری
۷۳	۱. حفظ نظم عمومی و امنیت جامعه
۷۵	۲. حفظ حقوق و آزادی‌های فردی
۷۶	۳. اعتلای فرد و جامعه
۷۸	۴. پیش‌گیری از بزه‌کاری
۸۱	۵. اصلاح و درمان مجرمان
۸۴	۶. انتقام و تشفی
۸۶	۷. اجرای عدالت
۸۷	شاخه‌های حقوق کیفری
۸۷	۱. حقوق کیفری شکلی
۸۸	۲. حقوق کیفری ماهوی
۸۹	۳. حقوق کیفری عمومی
۸۹	۴. حقوق کیفری اختصاصی
۸۹	ارتباط حقوق کیفری و سایر رشته‌های علوم جنایی

۹۰	۱. حقوق کیفری و جرم‌شناسی.....
۹۱	الف) اختلاف در مبنا.....
۹۱	ب) اختلاف در موضوع.....
۹۲	ج) اختلاف در روش.....
۹۴	د) رسالت حفظ حقوق و آزادی‌های فردی.....
۹۵	ه) تعامل حقوق کیفری و جرم‌شناسی.....
۹۷	۲. کیفرشناسی و حقوق کیفری.....
۹۷	الف) حقوق کیفری و علوم جرم‌یابی.....
۹۹	ب) حقوق کیفری عمومی و اختصاصی.....
۱۰۳	فصل سوم: جرم و مجرم در تطور مکاتب حقوق کیفری و جرم‌شناسی.....
۱۰۳	مکاتب اختیارگرا.....
۱۰۴	۱. مکتب عدالت مطلقه.....
۱۰۸	۲. مکتب فایده اجتماعی.....
۱۱۴	۳. مکتب کلاسیک.....
۱۱۵	۴. مکتب نئوکلاسیک.....
۱۲۰	مکاتب جبرگرا.....
۱۲۰	۱. مکتب تحقیقی (اثباتی).....
۱۲۷	۲. مکتب دفاع اجتماعی ستی.....
۱۳۷	فصل چهارم: ادامه مکاتب حقوق کیفری.....
۱۳۸	مکتب دفاع اجتماعی نوین.....
۱۳۸	۱. جامعه‌پذیری و بازجامعه‌پذیری.....
۱۴۱	۲. دفاع اجتماعی نوین و پرونده شخصیت.....
۱۴۳	سیاست کیفری اسلام.....
۱۴۴	۱. توجه اسلام به عوامل جرم.....
۱۴۴	الف) عوامل زیستی.....
۱۴۵	ب) عوامل اقتصادی.....
۱۴۶	ج) دوری از ایمان و آموزه‌های دینی.....

۱۴۷	۲. انسان از نگاه سیاست کیفری اسلام.....
۱۴۸	۳. نگرشی کلی به واکنش کیفری از نگاه اسلام.....
۱۵۲	۴. مبانی سیاست کیفری اسلام در مقابله با جرم.....
۱۵۲	الف) دیدگاه اسلام در مورد اختیار و اراده انسان.....
۱۵۴	ب) شرافت انسان و ضرورت حرکت وی در مسیر رشد و بالندگی.....
۱۵۶	ج) عدالت محوری.....
۱۵۷	د) تربیت پذیری انسان.....
۱۵۸	ه) مسئولیت اجتماعی انسان.....
۱۶۰	و) استفاده از بهترین و آسان‌ترین روش.....
۱۶۱	۵. ساختار کلی و غایت‌مدار سیاست کیفری اسلام.....
۱۶۱	الف) دامنه جرایم.....
۱۶۱	یکم. حدود.....
۱۶۳	دوم. قصاص.....
۱۶۵	سوم. دیات.....
۱۶۶	چهارم. مجازات‌های تعزیری و بازدارنده.....
۱۶۷	ب) حتمیت و قطعیت در اجرای مجازات.....
۱۶۸	ج) ابزارهای متعدد تعدیل‌کننده در حقوق کیفری.....
۱۶۸	یکم. بزه پوشی.....
۱۷۰	دوم. قضا زدایی.....
۱۷۱	سوم. کیفرزدایی.....
۱۷۷	فصل پنجم: اصول حقوق کیفری.....
۱۷۸	اصل قانونی بودن جرم و مجازات.....
۱۷۹	۱. ادله اصل قانونی بودن جرم و مجازات.....
۱۸۱	۲. اصل قانونی بودن جرم و مجازات در قانون اساسی.....
۱۸۲	۳. اصل قانونی بودن در ق.م.ا.....
۱۸۳	۴. پیامدهای اعراض از اصل قانونی بودن.....
۱۸۵	۵. تاریخچه اصل در غرب.....
۱۸۶	۶. اصل قانونی بودن در اقدامات تأمینی و تربیتی.....

۱۸۷	۷. اصول فرعی ناشی از اصل قانونی بودن
۱۸۷	الف) اصل تفسیر مضیق قوانین کیفری
۱۸۹	یکم. تفسیر قانون از سوی قانون‌گذار
۱۸۹	دوم. تفسیر قانون توسط قاضی
۱۹۲	ب) اصل عطف به ماسبق نشدن قوانین کیفری
۱۹۴	یکم. قوانین اخف
۱۹۶	دوم. قوانین تفسیری
۱۹۶	سوم. قوانین شکلی
۱۹۹	۸. ایراد به اصل قانونی بودن جرم و مجازات
۲۰۰	اصل شخصی بودن مسئولیت کیفری
۲۰۳	مسئولیت کیفری ناشی از فعل غیر
۲۰۵	اصل فردی کردن مجازات‌ها
۲۰۸	اصل تساوی
۲۱۵	فصل ششم: ادامه اصول حقوق کیفری
۲۱۵	اصل قضایی بودن دادرسی و مجازات
۲۱۷	برخی موارد نقض اصل قضایی بودن در مقررات کیفری
۲۱۷	۱. مقررات قتل در فراش
۲۱۹	۲. جواز قتل فرد مستوجب حد یا قصاص
۲۲۱	اصل احترام به حریم خصوصی و آزادی‌های فردی
۲۲۳	اصل تناسب جرم و مجازات
۲۲۸	اصل برائت
۲۲۸	۱. تفاوت اصل برائت حقوقی با اصل برائت اصولی
۲۳۰	۲. آثار اصل برائت در حقوق کیفری
۲۳۱	۳. دیدگاه‌های مخالفان اصل برائت
۲۳۳	اصل سرزمینی بودن قوانین کیفری
۲۳۵	۱. مفهوم سرزمین
۲۳۶	۲. دلایل اولویت دادگاه و قانون محل ارتکاب جرم
۲۳۸	۳. اصل سرزمینی بودن در قوانین ایران

۲۳۹ آثار و نتایج اصل سرزمینی بودن قوانین کیفری
۲۴۰ ۵. مصونیت دیپلماتیک، استثنایی بر اصل سرزمینی بودن
۲۴۱ ۶. اصل سرزمینی بودن قوانین در فقه
۲۴۳ اصل شخصی بودن قوانین کیفری
۲۴۵ اصل صلاحیت واقعی قوانین کیفری
۲۴۷ اصل صلاحیت جهانی
۲۵۳ فصل هفتم: عناصر تشکیل دهنده جرم
۲۵۵ عنصر قانونی
۲۵۷ ۱. قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی
۲۵۸ ۲. قانون اساسی
۲۵۸ ۳. مصوبات کمیسیون‌های داخلی مجلس
۲۵۹ ۴. مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام
۲۵۹ ۵. آیین‌نامه
۲۶۱ عنصر مادی
۲۶۲ ۱. بررسی فرآیند تحقق رفتار مجرمانه
۲۶۲ الف) مرحله فکر و نیت مجرمانه
۲۶۴ ب) اقدامات مقدماتی
۲۶۵ ج) شروع به جرم
۲۶۷ د) تشخیص شروع به جرم از اقدامات مقدماتی
۲۶۸ ۲. معاونت
۲۶۹ الف) عناصر تشکیل دهنده معاونت
۲۷۳ ب) شرایط تحقق معاونت در جرم
۲۷۶ ۳. شرکت در جرم
۲۷۹ ۴. تسبیب
۲۸۰ الف) تعریف سبب و تسبیب، علت و شرط
۲۸۱ ب) اجتماع اسباب
۲۸۶ ج) اجتماع سبب و مباشر

۲۹۳	فصل هشتم: تقسیمات جرم.....
۲۹۳	تقسیم‌بندی جرایم به اعتبار عنصر مادی.....
۲۹۳	۱. جرم ساده و مرکب و به‌عادت.....
۲۹۵	۲. جرم آنی و جرم مستمر.....
۲۹۶	۳. جرم مطلق و مقید.....
۲۹۷	۴. جرم تام و ناقص.....
۳۰۵	جرم عمومی و نظامی.....
۳۰۵	۱. جرم عمومی.....
۳۰۶	۲. جرایم نظامی.....
۳۱۱	جرم عمومی و جرم سیاسی.....
۳۱۴	جرم طبیعی و جرم قراردادی.....
۳۱۴	۱. جرم طبیعی.....
۳۱۵	۲. جرم قراردادی.....
۳۱۶	جرم مشهود و جرم غیرمشهود.....
۳۲۳	فصل نهم: مسئولیت کیفری و عنصر روانی.....
۳۲۳	مسئولیت کیفری.....
۳۲۴	۱. مفهوم مسئولیت کیفری.....
۳۲۵	۲. شرایط مسئولیت کیفری.....
۳۲۵	الف) جرم بودن رفتار انتسابی.....
۳۲۶	ب) تحقق رفتار مجرمانه.....
۳۲۷	ج) شرایط شخصی مرتکب.....
۳۲۷	د) فقدان موانع.....
۳۲۸	۳. جایگاه مسئولیت کیفری در حقوق کیفری اسلام.....
۳۳۲	۴. مسئولیت مطلق کیفری.....
۳۳۵	۵. مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....
۳۳۶	الف) مسئولیت کیفری شخص حقوقی در قوانین سابق.....
۳۳۸	ب) مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در ق.م.ا. ۱۳۹۲.....
۳۳۹	ج) دلایل مخالفان پذیرش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی.....

۳۳۹	یکم. مغایرت با اصل شخصی بودن مجازات‌ها.....
۳۳۹	دوم. عدم امکان اسناد تقصیر به شخص حقوقی.....
۳۴۰	سوم. عدم امکان اجرای همه مجازات‌ها.....
۳۴۱	د) حریم خصوصی و اشخاص حقوقی.....
۳۴۲	عنصر روانی.....
۳۴۴	۱. عنصر روانی در مکاتب حقوق کیفری.....
۳۴۶	۲. انواع عنصر روانی.....
۳۴۶	الف) عنصر روانی در جرایم عمدی.....
۳۵۰	یکم. سوءنیت عام و سوءنیت خاص.....
۳۵۰	دوم. سوءنیت ساده و سوءنیت با اندیشه قبلی.....
۳۵۱	سوم. سوءنیت جازم و سوءنیت احتمالی.....
۳۵۳	ب) عنصر روانی در جرایم غیر عمدی.....
۳۵۵	یکم. بی احتیاطی.....
۳۵۶	دوم. عدم مهارت.....
۳۵۶	سوم. بی‌مبالاتی.....
۳۵۷	چهارم. عدم رعایت نظامات دولتی.....
۳۵۹	۳. تفاوت انگیزه و عنصر روانی.....
۳۶۵	فصل دهم: عوامل موجهه جرم.....
۳۶۶	مفهوم علل موجهه جرم.....
۳۶۸	دلایل موجه بودن جرم و عدم مسئولیت مرتکب.....
۳۶۹	ویژگی‌های عوامل موجهه جرم.....
۳۷۰	۱. عینی و خارجی بودن.....
۳۷۰	۲. رفع مسئولیت کیفری و مدنی مرتکب.....
۳۷۱	۳. رفع مسئولیت کیفری مرتکب و شرکا و معاونان.....
۳۷۲	۴. از میان برداشتن عنصر قانونی.....
۳۷۲	اقسام عوامل موجهه جرم.....
۳۷۲	۱. حکم قانون (اجرای قانون اهم).....
۳۷۶	۲. امر آمر قانونی.....
۳۸۱	۳. دفاع مشروع.....

۳۸۲	الف) ماهیت دفاع مشروع.....
۳۸۴	ب) شرایط دفاع مشروع.....
۳۸۴	یکم. فعلیت داشتن یا قریب الوقوع بودن خطر.....
۳۸۶	دوم. ضرورت دفاع.....
۳۸۹	سوم. تناسب دفاع با تجاوز یا حمله.....
۳۹۲	چهارم. غیرقانونی و غیرعادلانه بودن تعرض.....
۳۹۳	پنجم. عدم تحریک مهاجم از سوی مدافع.....
۳۹۳	ج) قتل و استفاده از سلاح در مقابله با جرم.....
۳۹۴	د) بار اثبات دفاع.....
۳۹۵	ه) موضوع مورد حمایت در دفاع مشروع.....
۳۹۹	و) آثار دفاع مشروع.....
۴۰۱	۴. رضایت مجنی علیه.....
۴۱۱	فصل یازدهم: عوامل رافع مسئولیت کیفری.....
۴۱۴	اکراه و اجبار.....
۴۱۶	اضطرار یا حالت ضرورت.....
۴۱۶	۱. مفهوم اضطرار و حالت ضرورت.....
۴۱۸	۲. ماهیت اضطرار و حالت ضرورت.....
۴۲۱	۳. اضطرار و ضرورت در آیات و روایات.....
۴۲۴	۴. اضطرار و ضرورت در مقررات کیفری ایران.....
۴۲۶	۵. مسئولیت مدنی در اضطرار.....
۴۲۷	صغر.....
۴۲۸	۱. ماهیت رفتار مجرمانه اطفال.....
۴۲۹	۲. سن مسئولیت کیفری.....
۴۳۴	جنون.....
۴۳۵	۱. مفهوم جنون.....
۴۳۷	۲. جنون در قوانین.....
۴۳۸	۳. تشخیص جنون.....
۴۳۹	۴. جنون در زمان ارتکاب جرم.....

۴۴۰ جنون بعد از ارتکاب جرم و قبل از صدور حکم
۴۴۲ جنون بعد از صدور حکم و یا در جریان اجرای مجازات
۴۴۴ واکنش علیه مجرم دیوانه
۴۴۵ اشتباه
۴۴۶ ۱. اشتباه حکمی (جهل به قانون)
۴۴۸ ۲. اشتباه موضوعی
۴۴۸ الف) اشتباه موضوعی در جرایم عمدی
۴۵۱ ب) اشتباه موضوعی در جرایم غیر عمدی
۴۵۱ مستی، خواب و بی‌هوشی
۴۵۱ ۱. مستی
۴۵۶ ۲. خواب و بی‌هوشی
۴۶۳ فصل دوازدهم: مجازات
۴۶۴ مجازات اصلی، تکمیلی و تبعی
۴۶۴ ۱. مجازات‌های اصلی
۴۶۶ ۲. مجازات تکمیلی (تتمیمی)
۴۶۷ ۳. مجازات تبعی
۴۶۹ ۴. وجوه اشتراک و تمایز مجازات‌های تبعی و تکمیلی
۴۷۰ انواع جرایم به لحاظ نوع مجازات در حقوق کیفری ایران
۴۷۰ ۱. حدود
۴۷۴ ۲. قصاص
۴۷۸ ۳. دیات
۴۷۹ ۴. تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده
۴۸۴ انواع مجازات‌ها
۴۸۴ ۱. اعدام
۴۸۵ الف) دلایل مخالفان اعدام
۴۸۷ ب) دلایل موافقان اعدام
۴۸۹ ۲. مجازات حبس
۴۹۰ الف) دلایل طرفداران زندان

۴۹۳ (ب) معایب زندان از نگاه مخالفان
۴۹۷ (ج) راه حل کاهش مشکلات زندان
۴۹۸ ۳. کیفر نقدی
۵۰۷ فصل سیزدهم: عوامل تشدید، تخفیف و سقوط مجازات
۵۰۸ عوامل تشدید مجازات
۵۰۹ ۱. تعدد جرم
۵۰۹ الف) تعدد معنوی جرم
۵۰۹ ب) تعدد مادی جرم
۵۱۲ ۲. تکرار جرم
۵۱۳ ۳. سردستگی
۵۱۴ ۴. کیفیات خاص مجرم یا شرایط ارتکاب جرم
۵۱۶ ۵. تشدید در حدود، قصاص و دیات
۵۱۷ عوامل سقوط یا تخفیف مجازات (معاذیر قانونی)
۵۱۸ ۱. عوامل سقوط مجازات
۵۱۸ الف) فوت متهم یا محکوم علیه
۵۲۰ ب) گذشت شاکی یا مدعی خصوصی در جرایم قابل گذشت
۵۲۳ ج) عفو
۵۲۴ د) نسخ مجازات قانونی
۵۲۶ ه) اعتبار امر مختومه
۵۲۶ و) مرور زمان
۵۲۷ یکم. مفهوم وجایگاه مرور زمان در ق.آ.د.ک
۵۲۸ دوم. مبدأ مرور زمان
۵۳۲ سوم. قطع مرور زمان
۵۳۲ ز) همکاری در جهت کشف جرم و شناسایی مجرم
۵۳۳ ح) توبه
۵۳۵ ۲. تخفیف مجازات
۵۳۶ الف) گذشت شاکی یا مدعی خصوصی
۵۳۷ ب) همکاری در جهت کشف جرم و شناسایی مجرم و تخفیف آثار جرم

- ۵۳۸ (ج) تحریک مجنی علیه
- ۵۳۹ (د) انصراف ارادی از ادامه ارتکاب جرم
- ۵۴۰ (ه) سوابق مرتکب
- ۵۴۰ (و) انگیزه ارتکاب جرم
- ۵۴۱ (ز) توبه
- ۵۴۵ فصل چهاردهم: اقدامات تأمینی و تربیتی
- ۵۴۷ وجوه اشتراک و افتراق کیفر و اقدامات تأمینی و تربیتی
- ۵۴۷ ۱. وجوه اشتراک
- ۵۴۷ الف) رعایت اصل قانونمندی
- ۵۴۷ ب) ضرورت دخالت مقام قضایی (اصل قضایی بودن)
- ۵۴۸ ج) تأمین هدف اصلاح مجرمان
- ۵۴۸ د) تأمین هدف پیش‌گیری از جرم و تأمین امنیت جامعه
- ۵۴۸ ه) رعایت اصل شخصی بودن
- ۵۴۹ (و) اختصاص به قلمرو حقوق کیفری
- ۵۴۹ ۲. وجوه افتراق
- ۵۴۹ الف) تفاوت در مبنا و هدف
- ۵۵۰ ب) نامعین بودن مدت و قابلیت تجدید نظر دائمی در اقدامات تأمینی
- ۵۵۱ ج) فقدان جنبه ارعاب و تحقیر و رنجش در اقدامات تأمینی
- ۵۵۳ د) تعیین اقدامات تأمینی بر اساس شرایط و شخصیت مجرم
- ۵۵۳ اهداف اقدامات تأمینی
- ۵۵۳ ۱. تأمین امنیت جامعه و پیش‌گیری از وقوع جرم
- ۵۵۴ ۲. اصلاح و درمان مجرمان و خنثی کردن حالت خطرناک
- ۵۵۵ جلوه‌های اقدامات تأمینی و تربیتی
- ۵۵۵ ۱. تقسیم‌بندی اقدامات تأمینی
- ۵۵۹ ۲. اقدامات تأمینی و انواع مجرمان
- ۵۶۰ الف) اقدامات تأمینی و بیماران روانی
- ۵۶۱ ب) مجرمان به‌عادت، بی‌کار، ولگرد و معتاد
- ۵۶۲ ج) اطفال و اقدامات تأمینی

۵۶۸.....	۳. اقدامات تأمینی درباره اموال.....
۵۶۸.....	الف) ضبط اشیای خطرناک.....
۵۷۱.....	ب) بستن مؤسسه.....
۵۷۲.....	۴. مراقبت پس از خروج از زندان و تعلیق مراقبتی.....
۵۷۲.....	الف) مراقبت پس از خروج از زندان.....
۵۷۵.....	ب) تعلیق مراقبتی.....
۵۷۷.....	۵. تعویق صدور حکم.....
۵۷۷.....	۶. انتشار حکم.....
۵۸۳.....	۷. محرومیت از بعضی از حقوق اجتماعی.....
۵۸۵.....	۸. نگهداری مجرمان در محل مخصوص.....
۵۸۶.....	۹. تبعید و اجبار به اقامت یا منع از اقامت.....
۵۹۱.....	کتابنامه.....